

Ranskalaisen kiinan kielen oppikirjan esittely

Tässä esiteltävä oppikirja on 你说呢？Nǐ shuō ne? Méthode de chinois (Arslangul, Lamouroux, Pillet; éditions didier 2012)

Ensin luon katsauksen kirjan rakenteeseen ja sisältöön, minkä jälkeen vertaan näin laadittua kokonaisuutta Suomen lukion opetussuunnitelman lukiossa alkavan B3-oppimäärän kurssien 1 – 6 kurssikuvauksiin.

Oppikirja on jaettu 7 osioon (module), joissa kussakin on kaksi erillistä osion kuvailemaan aihepiiriin liittyvää lukukappaletta, yhteensä neljätoista. Kolmessa ensimmäisessä osiossa läpikäydään standardikiinan äänneistö kokonaisuudessaan, äänneiden kertaaminen tapahtuu neljässä jäljelle jäävässä osiossa. Jokaisessa kirjan kappaleessa on puhutun kielen, kirjallisten harjoitusten, ääntämisen, kieliopin ja sanaston erillinen osa. Kussakin osiossa otetaan esille myös yksi kulttuuriaihe, joita ovat kiinalaiset nimet ja tervehdykset, perhe, kiinalainen koulujärjestelmä, kiinalaiset juhlat, asuminen, hyvinvoinnin filosofia sekä matkailu Kiinassa.

Jokaisen osion alussa on opiskelijan ”opiskelusopimus” (contrat d’apprentissage), johon on koottu osion kommunikatiiviset tavoitteet, sitten ne kiinan kielen ilmaisut, joiden avulla tavoitteisiin päästään sekä lopuksi opiskelijan opiskelustrategioita. Osioden lopussa on koostettu otsikon ”Minä osaan...” (Je peux...) alle kussakin kokonaisuudessa opiskellut kuullun ymmärtämiseen, puheen tuottamiseen suullisesti ja kirjallisesti sekä lukemiseen liittyvät kommunikatiiviset taidot. Kirjallisiin taitoihin kuuluu mm. erikseen eritelty määrä kiinalaisia kirjainmerkkejä, jotka opiskelijan pitäisi tunnistaa ja osata lukea sekä myös tietty joukko merkkejä, jotka hänen tulee osata kirjoittaa. Lisäksi jokaisen moduulin päättää opittuja asioita kertaava harjoitustyö.

Kirjoitusjärjestelmää käsitellään myös omana erillisenä kokonaisuutena. Kirjoitusjärjestelmäosion jälkeen on vielä kunkin kappaleen aihepiiriin liittyvä mallikeskustelu.

Ensimmäisen osion aihepiiri on määritelty seuraavasti: Opiskelija osaa tervehtiä, esitellä itsensä, kertoa ikänsä, kansallisuutensa, asuinpaikkansa sekä puhua mieltymyksistään ja harrastuksistaan.

Toisessa osiossa opiskelijan tavoitteena on oppia esittelemään perheensä, kuvailemaan henkilöitä sekä kertomaan tavaroistaan.

Kolmannessa kokonaisuudessa pyritään siihen, että opiskelija pystyy kertomaan toimistaan eri viikonpäivinä, päivän eri aikoina ja tunteina.

Neljännessä osiossa tarkoituksena on oppia kertomaan säästä, käyttämään päivämääriä ja puhumaan vuodenaajoista (mm. kevätjuhla) sekä perustelemaan, miksi pitää jostain vuodenaajasta.

Viidennen kokonaisuuden keskeisenä aiheena on oma koti, asuinympäristö sekä ystävät; tämäkin osio painottaa puheviestintää eli tavoitteena on, että opiskelija pystyy ilmaisemaan itseään kiinaksi näistä aiheista.

Kuudes osio on ruoka-aiheinen; opiskelija oppii keskustelemaan ruoasta ja ruokailusta kotona, koulussa sekä ravintolassa. Lisäaiheena terveydestä huolehtiminen.

Seitsemäs kokonaisuus keskittyy matkailuun kohteina eräät Kiinan kaupungit.

Jos vertaa ranskalaisen oppikirjan eri osioiden kuvauksia suomalaisissa lukioissa alkavan B3-kielen oppimäärän kurssikuvauksiin, niin kahden ensimmäisen osion aihepiirit vastaavat suurin piirtein suomalaisten kurssien 1 (Hyvää päivää, hauska tutustua) ja 2 (Näin asiat hoituvat) aihepiirien kuvauksia kuitenkin niin, että jälkimmäisissä perhesuhteet kuuluvat kurssin 1. aiheisiin, kun ne oppikirjassa ovat 2. lukukappaleen asioita. Kurssin 2 kuvauksessa mainituista jokapäiväisistä kielenkäyttötilanteista lääkäriä käyntiä vastaa kuudennen osion terveydestä huolehtiminen, samoin ateriointipalveluita vastaavia aiheita käsitellään tässä samassa osiossa. Muita B3-kielen toisen kurssin kuvauksen aihepiirejä kuten liikenne, majoituspalvelut sivutaan seitsemännessä moduulissa, mutta esimerkiksi pankki- ja postiasiointia ei ole painotettu minkään osion kappaleissa erikseen. Liikennevälineet ovat esillä myös neljännessä osiossa.

Suomen B3-oppimäärän kolmannen kurssin jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita ovat kolmannen osion opiskelijan päivittäiseen aikatauluun sisällytetyt toimet, kun taas vapaa-ajan vietto ja harrastukset sijoittuvat ensimmäiseen moduuliin.

Lukiossa alkavan B3-kielen neljännen kurssin aiheiksi valituista oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet saavat vastineensa ranskalaisen oppikirjan seitsemännessä osiossa; jokaisen osion lopun kulttuuriaiheinen artikkeli kattaa puolestaan neljännen kurssin historiapainotuksen.

Suomalaisten lukioden lyhyen kielen viidennen kurssin painotuksien yksilön ja yhteiskunnan osalta ennen ja nyt korostuksineen sekä terveys- ja hyvinvointiviittauksineen, voi katsoa löytävän sisältökumppaninsa ranskalaisen oppikirjan eri moduuleista; kirjan kulttuurikatsaukset ovat se foorumi, joka lähinnä huolehtii aihepiirein historiallisesta näkökulmasta. Itse osioiden kappaleiden tekstit eivät ole historiaan suuntautuneita vaan keskittyvät nykypäivään.

Lyhyen kielen kuudennen kurssin aihepiireistä opiskelu on keskeisesti esillä Nǐ shuō ne? – oppikirjan kolmannessa osiossa, mutta suomalaisen kurssikuvauksen kaksi muuta aihealuetta, työelämä sekä tulevaisuudensuunnitelmat, jäävät huomiotta.

Ranskalaisen oppikirjan kunkin osion alkuun sijoitetun osion sisällön kuvauksen perusteella pääpaino on puheviestinnässä, joskin, kuten mainittiin, jokaiseen kappaleeseen kuuluu kirjallisen viestinnän taitoja sekä ääntämistä harjoittava osa. Suomen B3-oppimäärän kolmen ensimmäisen

kurssin kuvauksissa painotetaan nimenomaan puheviestintää vieraan kielen kommunikatiivisten taitojen kehittämisessä; kirjallinen ilmaisu osana kielen opiskelua tulee mukaan neljännen kurssin sisältökuvauksesta lähtien.

Kaiken kaikkiaan voi todeta, että vertailtavat kokonaisuudet – ranskalainen kiinan kielen oppikirja ja lukiossa alkavan B3-oppimäärän kurssien 1 – 6 kurssikuvaukset – vastaavat sisällöllisesti verraten hyvin toisiaan, edellisen ollessa aihepiireiltään jonkin verran suppeampi, mutta on toki muistettava, että Méthode de chinois on kurssikirja, eikä opetussuunnitelma kuten suomalainen vastinparinsa.

Eräs huomionarvoinen seikka on se, että kiinan opetussuunnitelmatyöryhmän B3-kiinan kurssikuvausedotuksen yhteydessä asettamat kielitaidon tasotavoitteet vastaavat ranskalaisen oppikirjan tavoitteita sillä erotuksella, että edellinen heijastelee Suomessa käytössä olevaa eurooppalaista viitekehystä hienojakoisempaa asteikkoa. Eli Nǐ shuō ne?: kokonaisvaltaisesti A1/A2 sen kummemmin kielitaidon eri osa-alueita erottelematta, ja ops-työryhmän ehdotus: kuullunymmärtäminen A2.1, puhuminen A2.1, luetun ymmärtäminen A 2.1 ja kirjoittaminen A 1.3.